

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja ces. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 2 kroni.

Udje dobé list zastonj.

Vsebina: Razstava goveda na jubilejnim graškem jesenskem sejmu 1908. — K srbski trgovinski pogodbi. — Kaj bo letos z živino? — Razvoj meliorizacij na Štajerskem. — Sadjerejci, izdelujte dober sadjavec! — Če živina rada liže. — Gospodarske drobtine. — Kmečko zborovanje v Gradcu. — Zborovanje podružnic in krajnih društev. — Razglas. — Gospodarske drobtine. — Zadruga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Tržna poročila. — Oznaniila.

Razstava goveda na jubilejnim graškem jesenskem sejmu 1908.

Dočim so imele na lanskem jesenskem sejmu v Gradcu živinorejske zadruge z Gornjega Štajerskega priliko, da so širnemu občinstvu pokazale napredek pri svoji živinoreji, je bila letos dana živinorejcem iz Srednje Štajerske prilika, da pokažejo, kaj so na tem polju dosegli. Po programu se je tudi letos razstavilo le 120 glav in sicer 40 muredolskih, 35 pingavskih, 10 marijadvorskih in 35 vzhodnještajerskih liscev, ki so bili na tej razstavi c. kr. kmetijske družbe prvič razstavljeni kot govedo, ki si je pridobilo na Štajerskem domovinsko pravico. Vkljub veliki množini živine, ki jo ima Srednja Štajerska, se je določilo za razstavo tako omejeno število, da bi imelo občinstvo lažji pregled in da bi se na ta način lažje in lepše poučilo o oblikah in uspehih naših domačih govejskih plemen. Muredolsko, pingavsko in marijadvorsko govedo je za razstavo izbral g. deželni potovalni učitelj za živinorejo, Martin Jelovšek, vzhodnještajerske lisce pa je izbrala zveza vzhodnještajerskih živinorejcev. Hlev je tudi letos postavil gospod deželni nadinžener Schwarz, prevzem in nastavljanje živine, varstvo med razstavo in odvoz pa sta oskrbovala zelo natančno zgore omenjeni potovalni učitelj za živinorejo, Martin Jelovšek in ob njegovi strani asistent g. Martin Zupanc.

Vso živino so 21. septembra popoldne pripeljali z državnega kolodvora in jo razvrstili ob 6. uri zvečer v posamezne staje, tako da se je razsodišče, kakor je bilo določeno, lahko konstituiralo že 22. septembra ob 9. uri dopoldne in začelo s svojim delom, ki je bilo popoldne končano. Opoldne so sledili razsojevalci vabilu ekscelece gospoda družbiniga načelnika na preprosto kosilo v „Hotel Erzherzog Johann“, ki so se ga udeležili tudi mnogi člani razstavinega odbora in deželni strokovni organi.

V razsodišču je bilo za muredolsko govedo 6 mož (med njimi g. Karl Valentinič, nadučitelj in vpokojen šolski vodja v Laškem), za pingavsko 5, za marijadvorsko 4 (med njimi gg. Jožef Mursa, posestnik v Krapji pri Ljutomeru in Ropert Repnik, veleposestnik v

Št. Ilju v Slov. gor.), za vzhodnještajerske lisce 5 mož.

Zvečer 23. septembra je bil rezultat razsojevanja znan in zato so ga lahko pri otvoritvi razstave 23. septembra v hlevu nabili, da se je občinstvo vedelo orijentirati. Razstavo živine je obiskalo med razstavo zelo mnogo ljudi, ne le kmetov in vsi so bili v hvali razstavljenega goveda edini. 25. dne septembra popoldne sta obiskala pod vodstvom ekscelece gospoda družbiniga načelnika razstavo živine eksceleca gospoda cesarski namestnik grof Clary in soproga; znanstveno vodstvo je pri tem z znano spretnostjo oskrboval gospod Jelovšek. Ta je med celo razstavo, ki je trajala od 23. do 28. septembra vedno drage volje odgovarjal občinstvu na razna vprašanja. Vso razstavljeno živino je gospod ravnatelj dr. Pavel Schuppli natančno zmeril. Dne 26. septembra je počastil razstavo konzulent za živinorejske stvari v c. kr. poljedelskem ministrstvu gospod c. kr. vladni svetnik Henrik Gierth s svojim obiskom in se je nasproti razstavinemu odboru zelo pohvalno izrazil o govedorejskih uspehih v Srednji Štajerski. Glavno skušnjo pa je morala prebiti razstava živine šele 28. t. m., t. j. zadnji dan razstave. C. kr. štajersko kmetijsko družbo je doletela visoka in izredna čast, da je lahko svoje uspehe v živinoreji pokazala visokemu protektorju razstave, njega cesarski in kraljevi visokosti gospodu nadvojvodi Friedriku. Ta visoki obisk je tem pomembnejši, ker je njega cesarska in kraljeva visokost, ki je sam kmetovavec in jeden največjih avstrijskih posestnikov, ogledoval razstavljeno živino s strogimi očmi izvedenca. Visokega protektorja so spremljali eksceleca gospod namestnik grof Clary, obersthofmajster F. M. L. grof Saint Quentin, c. in kr. korni poveljnik F. M. L. Potiorek, vrhovne oblasti in odbor jesenskega sejma. Ob vhodu v razstavo živine ga je sprejel eksceleca gospod deželni glavar in družbin načelnik, gospod Edmund grof Attems s sledečim nagovorom: „Vaša c. in kr. Visokost! Dovoljujem si v imenu štajerske kmetijske družbe najspoštliveje pozdraviti Vašo c. in kr. visokost in se ponižno zahvaliti, da blagovolite ob obisku rokodelske razstave in

jubilejnega graškega jesenskega sejma ogledati tudi razstavo živine. Določbe o sredstvih za povzdigo živinoreje so na Štajerskem že desetletja sem postavno določene, a vendar iz kraja niso imele mnogo vspeha; šele ko so se s pomočjo države in dežele začele ustanavljati živinorejske zadruge, lahko opazamo bistvene zboljšave. Pri tem zasledujemo namen, da se naj domače štajerske živinske pasme popravijo iz lastne moči in upamo, da bomo kmalu lahko spravili naše domače pasme na ono visoko stališče, ki ga že dolgo zavzemajo alpske pasme. Napredek, ki smo ga dosegli do sedaj, nam daje poročstvo, da bomo ta namen kmalu dosegli. Pri tem stremljenju pa ne delamo na to, kako bi naše domače pasme zboljšali s primešavanjem tuje krvi. Edino izjemo tvori šest okrajev v Vzhodnji Štajerski, kjer se je ustvarilo posebno društvo, ki skuša rdeče lisce zboljšati s plemensko izbero. Še enkrat se udano zahvaljujem Vaši c. in kr. visokosti za izredno odlikovanje, ki ste nam ga blagovolili nakloniti s svojim obiskom; dovolite, da predstavim Vaši visokosti člane osrednjega odbora.“ Po predstavljanju je potovalni učitelj za živinorejo, gospod Martin Jelovšek pri obhodu v razstavi dajal potrebne informacije. Mnoge razstavljavce je doletela visoka čast, da jih je visoki protektor blagovolil nagovoriti in pohvaliti.

Razdelitev nagrad.

Nagrade, priznane od razsodišča, je razdelil v nedeljo ob 10. uri predpoldne eksceleca družbin načelnik v navzočnosti članov osrednjega odbora, razstavinega komiteja in predsednika zveze vzhodnještajerskega društva za rejo liscev. Grof Attems je pozdravil navzoče razstavljavce, člane komiteja in strokovne organe dežele, se je zahvalil v imenu družbe vsem činiteljem, ki so povzdigo deželne živinoreje gmotno in moralno podpirali, kakor visoki vladi, visokemu deželnemu odboru, okrajnim odborom in hranilnicam, posebno pa sredeštajerskim veleposestnikom za darove v denarju, razsojevalcem za trudapolno in vestno delo. Opozarjal je, kako velike važnosti so take razstave za domače živinorejce, kako dajejo priliko in gradivo za primerjanje in študiranje. K

sklepu je želel, naj bi ta razstava, ki jo je priredila štajerskega kmetijska družba z velikimi žrtvami na času in denarju, pripomogla mnogo k povzdigi naše štajerske živinoreje. Nato je razdelil nagrade in darila. Več veleposestnikov in graščakov se je odreklo denarnim nagradam in tako so razsojevalci lahko določili več vrst nagrad. Zato pa jim je priznalo razsodišče častne nagrade in priznanja.

Skupno se je razdelilo za 89 glav živine v denarju 5660 K. Od tega se je vzelo 2100 K iz državne dotacije, 1005 K iz deželne, 1415 K iz daril, ki so jih poslali družbi okraji, veleposestniki in hranilnice iz Srednje Štajerske, 940 K je dalo društvo vzhodnještajerskih živinorejcev, 200 K pa gospod Reinhart vitez Bachofen pl. Echt.

K sklepu razdelitve je slavil eks-celenca načelnik gospod Edmund grof Attems šestdesetletno plodonosno vladanje Njega Veličanstva našega vzvišenega in ljubljene cesarja, ki je v tem dolgem času vladanja vedno delal neumorno v blagor svojih podložnih in kateremu so vsi prebivavci štajerske dežele v ljubavi, hvaležnosti in spoštovanju udani.

K srbski trgovinski pogodbi.

18. dne avgusta t. l. je srbska skupščina sprejela trgovinsko pogodbo, sklenjeno z avstrijsko-ogrsko vlado, kar je dalo industrielnim in veletrgovinskim krogom povod, da so od vlade takoj zahtevali, naj stopi pogodba na podlagi oblastitvene postave nemudoma v veljavo. Na drugi strani pa so zastopniki agrarnih strank vplivali na ministrskega predsednika, da bi na ustaven način rešil pogodbo. Torej imamo tukaj nasprotje med industrielnimi in agrarnimi interesi in sedaj je naša naloga, da tukaj razložimo, pojasnimo in odpravimo nasprotstva.

Pooblastitvena postava, ki daje vladi pravico, da sklene še ne rešene pogodbe z inozemstvom, je z dne 21. decembra 1907, a ima izrecno omejilno pripombo, da se morajo vse pogodbe, ki se raztezajo ali ki bi naj veljale dalje ko do 31. decembra 1908, na vsak način rešiti prej ustavno. Pri trgovinski pogodbi pa ni določen nikak provizorij, kajti, ni se sklenilo, da naj velja le do konca tega leta, ampak ona bi naj veljala za dobo 10 let. In zaradi tega se krije zahteva agrarcev popolnoma z besedilom pooblastitvene postave. Že, ko se je ta postava sprejela, je sklenila zbornica resolucijo, ki je bila naperjena proti eventuelni popustljivosti na polju uvoza živine in mesa iz balkanskih dežel in 9. julija t. l. je protestirala prosta agrarna zveza proti temu, da bi se trgovinska pogodba s Srbijo rešila na podlagi pooblastitvene postave.

Kar se tiče te pogodbe same, pa bo gotovo zadostovalo, če v sledečem na kratko obrazložimo vzroke, zakaj so avstrijski kmetovavci bili proti tej pogodbi.

Pred vsem moramo opozoriti na to, da je naš izvoz živine v Nemčijo in v Švico zaradi neprimerno zvišanih carin zelo nazadoval. V „Fremdenblattu“ je izšel pred kratkim članek poljedelskega

ministra dr. Ebenhocha, v katerem pravi minister, da smo poslali leta 1907. 100.098 glav živine manj v Nemčijo; denarja smo dobili za izvoženo živino 39.5 milijonov manj. Če še vračunamo izvoz konj in izvoz v Italijo, se je znižal naš izvoz v celoti leta 1907. za 67.8 milijonov kron. Ker pa se lahko statistično dokaže, da mora naša monarhija izvažati živino, je pač popolnoma naravno, da upliva doma zaostala živina neugodno na ceno živine. K temu še pride, da je letos zaradi dolgotrajne suše nastopilo občutno pomanjkanje krme, tako da se je ponujalo še več živine za prodajo, kar pa zna dovesti do velikega poloma v trenutku, ko bode vsled uveljavljene trgovinske pogodbe s Srbijo upanje na boljše cene uničeno. Posledice te pogodbe pa se ne bodo kazale samo v tem, da bo prišla večina za prodajo določene živine na dunajski sejem, ampak tudi v tem, da bodo za Srbijo zahtevale tudi druge balkanske države, Bulgarija in Rumunija, za sebe iste ugodnosti.

K ysemu temu še pride drug moment. Če lahko verujemo poročilom raznih dnevnikov, se je Srbiji dovolilo, da sme dovoljeno množino mesa uvažati ne s carino za meso, ampak za živo blago. To bi bila velika ugodnost posebne vrste, s katero bi se znižala carina za meso, ki znaša sedaj 30 K za meterski stot, za dobro polovico. Jasno je, da bi ta ugodnost pripadla nazadnje ne le tudi drugim državam, s katerimi smo v pogodbeni zvezi, ampak sploh vsem onim, s katerimi se urejujejo naše trgovinske zveze le na podlagi večjih ugodnosti.

To so nakratko glavni pomisleki, ki govorijo z gospodarske strani proti trgovinski pogodbi s Srbijo in ki so tem lažje umljivi, če si predložimo, da se je z mnogim trudom in delom okrajev, dežele in države in z velikimi žrtvami vendar enkrat posrečilo, da smo našo živinorejo dvignili na višjo stopinjo, kar pa bi bilo popolnoma brez pomena in brez uspeha, če se naša bojazen uresniči.

Tudi moramo kar tukaj konstatirati, da je trditev, ki jo zastopa pogodbi prijazno časopisje, da se moramo čuditi, da ogrski živinorejci, ki bi jih uvoz vendar občutnejše zadel ko pa avstrijske, niso proti pogodbi, da je ta trditev po najnovejših poročilih v listu ogrskega deželnega kulturnega sveta neresnična, ker se pravi v listu tega društva, da pomeni uvoz živine hud udarec za ogrsko živinorejo in da se mora delati z vsemi močmi zoper to določbo v pogodbi.

Res je, da imajo razlogi, ki jih navajajo industrielni krogi za pogodbo, marsikaj na sebi in želeli bi bilo, da bi ne bilo tako nasprotje med industrijelci in agrarci. Vendar pa za narodnega gospodarja, ki gleda vso stvar z vzvišenega stališča, ne bo težko, v tem nasprotovanju različnih mnenj zadeti pravo. V tem oziru opozarjamo samo na profesorja dr. Oldenburga, ki določa za industrijelen razvoj v svoji knjigi „Deutschland als Industriestaat“ sledeče meje: „Trdno pritliče narodnega gospodarstva tvori kmetijstvo, ki nosi industrijo na svojih ramah. Dokler še ni vsa zemlja pozidana, se lahko širi pritliče do meje

dežel; če se na ta način razširi podlaga, se lahko razširi tudi prvo nadstropje: industrija. Dalje, kjer ni kmetijske podlage, se industrija ne more širiti, razun če živi njeno ljudstvo od inozemske hrane in če je nekake vrste izvozna industrija, ki dela za inozemstvo in se od njega živi. Na ta način se razraste industrijelno nadstropje stransko daleč čez meje v inozemstvo in sloni na umetnih stebrih, ki jih tvori inozemska trgovina in ki stoje na tujih tleh. A ti stebri stoje na tujih tleh le tako dolgo, dokler dovoljuje lastnik tuje zemlje. Če hoče enkrat sam rabiti dotično zemljo, izginejo stebri, z njimi pa izgine tudi nadstropje.

Da je to naziranje pravilno, o tem ne bo dvomil nobeden pameten naroden gospodar ali politik; zato pa se mora zahtevati, da se bo pri sklepanju o trgovinski pogodbi s Srbijo tudi na to oziralo.

Član družbe.

Trgovinska pogodba je stopila med tem na podlagi pooblastitvene postave dne 30. avgusta provizorično do 31. decembra 1908 v veljavo.

(Opomba uredništva.)

Kaj bo letos z živino?

Temu vprašanju naj letos posvetijo vso pozornost posebno oni vinogradniki, ki jih je suša občutno zadela. Deževje v avgustu nam je nevarnost, da nam lahko pomanjkuje krma, bolj prikrilo ko pa odpravilo. Krme, ki smo jo suho skrmili, ki pa je bila in bi pravzaprav morala biti pripravljena za zimo, nam noben dež več ne vrne, ki je prišel na vse zadnje, na takih travnikih paša malo boljša, ni to noben nadomestek za krmo. Kjer pa je suša travnike popolnoma posmodila in požgala, tam so bili ljudje lahko veseli, če se je še pokazalo malo paše; a tudi tam, kjer si je pozneje otava malo opomogla, ni bilo mnogo košnje, ker trava, ki jo suša stisne in v rasti zastavi, le jako počasi napreduje. Kakor se živinče, ki je v mladosti v rasti zaostalo, nikdar več pošteno ne razvije, tako se tudi ne more otava; tukaj pomaga edino, če jo hitro pokosimo in na ta način korenije pomladimo; če tudi ni potem več košnje, si vendar paša malo opomore in če ostane vreme do Vseh svetnikov ali še dalje lepo, je že mnogo pridobljeno.

Naš skupen nastop je v večini šolskih okrajev omogočil jesensko pašo, tako da imajo posestniki sedaj za september in oktober dovolj pastirjev in pastiric na razpolago. Ti pa se naj sedaj seveda, kolikor je mogoče, za to tudi porabijo. Marsikateri ubogi kočar je vesel, če pridejo njegovi otroci za par mesecev k polni skledi in če si prislužijo pri tem še kako obleko ali par obutala. To se malim pastircem za skrb, ki jo prevzamejo, lahko obljubi, posebno letos, ko bo vsled drage krme dobila paša tem večjo vrednost, če pasemo tudi tam, kjer že leta in leta nismo pasli.

Posledice pomanjkanja krme se kažejo jasno na tedenskih sejmihi v Gradcu (vsak četrtek), kjer so julija in avgusta prignali skoro vsakokrat po 1000 glav več živine, kakor drugače povprečno raču-

njeno; da, bili so celo sejmi, na katerih smo našli nad 2000 glav živine. V zadnjem času se je ta položaj nekoliko izboljšal, ker so prignali manj živine, a še vedno 1600 do 1700 glav in tudi cena se je, posebno za boljšo živino, nekoliko zvišala. Tako bo sedaj ostalo do konca paše, potem pa bodo prignali ljudje gotovo več živine in cena bo ravno tako v isti meri zopet nazadovala. Previden kmetovavec, ki še mora živino oddati, ker nima dovolj krme za zimo, naj ne čaka do zadnje sile, ampak naj sedaj med pašo svojo živino počasi proda, ker bo sedaj za njo mnogo boljše plačan, ko pa ob koncu paše ali celo v zadnjem trenutku, ko jo bo moral oddati za vsako, tudi slepo ceno.

Če pa smo za sedaj prisiljeni zmanjšati število svojih goved, vendar ne smemo pozabiti na prihodnost im moramo misliti že sedaj nato, kako si bomo število glav zopet izpolnili. Znižana cena, ki je nastala vsled velikega pomanjkanja krme, se pozna posebno pri teletih, za katera se danes večkrat ponuja celo polovico manj, ko pa pred par leti. Namestu, da bi letos teleta za polovično ceno oddali, storimo mnogo bolje, če jih redimo. Vsak dober bikič, vsaka dobra telička od dobre molzne krave, ki obeta, da bo tudi sama dobra dojnica, naj se redi; v dveh letih bo imela taka živina ceno, ki nam bo bogato plačala krmo. In suhe krme taka teleta v prvi zimi ne rabijo ravno mnogo. Tako si prodano živino nadomestimo sami doma in pozneje nam ne bo treba kupovati živine, ki bo takrat gotovo zelo draga.

Regula.

Razvoj meljorizacij na Štajerskem.

Veselo je, da je tudi v letih 1905. in 1906. meljorizacijstvo na Štajerskem stalno napredovalo.

Tako je znašalo v letu 1905. število prošelj za meljorizacijske načrte 289, leta 1906. celo 320, leta 1904. pa samo 221. Vedno napredovanje prošelj nam daje pravico sklepati, da se zanimanje za meljorizacije med kmetovavci vedno bolj širi in da bo to napredovanje stalno.

Zadružniški načrti so se v dobi, o kateri poročamo, popolnoma izvršili in že ogleдали in odobrili.

Št.	Okraj	Zadruga	Meljorizirano površje		Dejanjski stroški	
			ha	a	K	v
1	Fehring	Pertlstein	6	—	1.701	73
2	Fürstenfeld	Dietersdorf	17	06	5.208	95
3	Fürstenfeld	Tautendorf	68	33	22.008	32
4	Fürstenfeld	Obgrün	9	65	3.996	92
5	Fürstenfeld	Söchan	24	74	7.863	50
6	Gradec-okolica	Dobl	19	18	6.711	70
7	Hartberg	Unterrohr	13	75	2.410	48
8	Hartberg	Nendau	60	73	16.551	24
9	Hartberg	Waltersd.-Sebersdorf	11	67	3.576	77
10	Lipnica	Ragnitz I.	16	20	7.906	81
Skupno			247	31	77.936	42

Manjših meljorizacij (načrtov posameznih kmetovavcev) se je v letu 1905. izvršilo 155 s skupno površino 187 ha 26 a in s stroški 78.569 K 62 v, leta 1906. 224 s skupno površino 318 ha 58 a in stroški 127.511 K 91 v, torej skupno 379 s skupno površino 505 ha 84 a in s skupnimi stroški v znesku 206.080 K 63 v.

Da dobimo pregled o meljorizacijskem delovanju po posameznih okrajih, pokažemo tukaj v tabeli število malih meljorizacijskih načrtov z dodano površino in stroški, pregledno urejeno po posameznih okrajih:

jorizacijskih načrtov z dodano površino in stroški, pregledno urejeno po posameznih okrajih:

Št.	Okraj	Število izvršenih načrtov	Zboljšana površina		Stroški	
			ha	a	K	v
1	Birkfeld	7	3	52	1.666	40
2	Deutschlandsberg	1	—	05	360	15
3	Kozje	1	—	45	198	91
4	Ivnica	4	5	12	1.379	44
5	Fehring	37	41	61	22.472	—
6	Feldbach	21	25	16	13.529	82
7	Ormož	2	1	94	1.315	24
8	Frohnleiten	1	1	80	570	—
9	Fürstenfeld	89	116	32	51.059	67
10	Gleisdorf	29	36	66	16.736	33
11	Konjice	8	23	20	7.680	07
12	Gradec-okolica	5	11	05	4.883	67
13	Hartberg	27	26	17	8.328	51
14	Irdning	11	12	26	3.632	58
15	Judenburg	6	18	—	5.662	55
16	Kirchbach	9	7	82	2.927	63
17	Knittelfeld	2	1	95	692	20
18	Lipnica	1	3	17	875	90
19	Ljubno	5	14	23	5.902	93
20	Liezen	2	3	28	1.556	47
21	Ljutomer	2	2	30	876	97
22	Murau	1	1	60	550	—
23	Neumarkt	11	22	59	6.547	95
24	Obdach	7	12	18	4.807	64
25	Oberwölz	17	23	17	7.172	28
26	Oberzeiring	2	1	83	749	79
27	Ptuj (Haloze)	11	9	79	6.043	34
28	Pöllau	6	7	08	2.558	49
29	Radgona	1	2	50	111	55
30	St. Gallen	1	2	83	820	—
31	Šmarje pri J.	2	1	88	585	83
32	Schladming	6	7	37	2.883	02
33	Stainz	32	36	88	14.084	93
34	Weiz	2	6	04	1.826	12
35	Slov. Bistrica	1	—	50	856	28
36	Slov. Gradec	9	12	54	4.175	97
Skupno			379	505	84	206.080

Največ meljorizacijskega dela je bilo, kakor se vidi iz tabele, v okraju Fürstenfeld. V mnogih okrajih pa se meljorizacija takorekoč šele začinja.

Povprečno lahko računimo, da je na podlagi meljorizacij Štajerska v letih 1905. in 1906. pridelala za 124.000 K več pridelkov.

Da se izobrazijo preddelavci pri meljoriziranju, so se, kakor druga leta vršili drenažni tečaji in sicer leta 1905. na Preski, okr. Ljutomer, leta 1906. pa v Lieznu in Gr.-St. Florijanu.

Razen tega se je vršil na Spodnjem Bregu pri Ptujju z viničarskimi učenci tamošnjih deželni trsnic in v Gornji Radgoni z viničarskimi učenci drugih deželni viničarskih šol po eden šest dni trajajoč tečaj o zazidavi zemeljskih usadov v vinogradih.

V Gradcu, 8. marca 1908.

Rudolf Werner,
deželni kulturni inženier.

Sadjerejci, izdelujte dober sadjevec!

Nikdar ni bila prilika za to ugodnejša, ko ravno sedaj, da postane sadjevec nekako ljudsko pitje. Prvič bomo imeli letos zelo mnogo sadja in bomo torej tudi lahko izdelali mnogo sadjevca, drugič pa bo ravno sedaj, ko se pivo na vseh koncih in krajih bojkotira, lahko prodrl sadjevec tudi v kroge, ki ga doslej niso poznali ali vsaj ne primerno cenili. Sadjevec ni mogel doslej še postati ljudska pijača, ker ni bil primerne kakovosti in ker ga tudi ni bilo vedno dovolj. Sicer imamo na Štajerskem kraje, kjer se izdeluje zelo dober sadjevec, tako da se lahko oni, ki se ne porabi doma, proda, večkrat pa najdemo tudi sadjevec, ki ga nikakor ne bi mogli prodati. Ta ima premnogo vode in je zato popolnoma plehek, drugi ima duh po plesnobi, tretji zopet cika kakor kak jesih. S tako pijačo pa doslej onih, ki so se držali piva, ni

bilo mogoče pridobiti za sadjevec. V prvi vrsti mora biti torej kakovost vzorna, sadjevec mora biti čist in okusen, imeti mora lep duh, ne sme biti kisel ali rod in ne sme mu manjkati primerna množina alkohola. Nekaj alkohola mora imeti že zaradi tega, ker to želijo pivci, ki pijejo opojne pijače, posebno pa ga mora imeti zato, ker je od tega zelo odvisna njegova trpežnost.

Sadjevec pa se doslej tudi zaradi tega ni mogel upeljati kot splošna ljudska pijača, ker ga ni bilo dovolj. V zelo rodni letih se pri naših sadjerejcih sicer izdelava mnogo sadjevca, zato pa se ga tudi popijejo doma velikanske množine. Če pa eno ali dve leti ni sadja, je izpita vsa zaloga in sadjerejec nima niti za domačo potrebo pitja. Potem gre kmet k trgovcu in si kupi raznih esenc in takoimenovanih „moštnih tvarin“, iz katerih se napravi neka godlja, ki pa niti ne zasluži imena pijače. Boljši je na vsak način, če nimamo doma primerne pitja, da pijemo čisto studenčnico in ne tako godljo. To bo tudi našemu žlodcu boljše prijalo.

Dokler so razmere take, se sadjevec ne more udomačiti in uveljaviti kot domača pijača. Če ne morejo pivci kake pijače redno dobivati, se na njo tudi ne bodo navadili. Poleg tega pa ne smemo prezreti, da se je v zadnjem času posadilo toliko sadnega drevja, ki bo kmalu neslo toliko sadja, da bomo lahko začeli resno misliti na obširnejše izdelovanje in prodajo sadjevca. Pred vsem pa je sedaj naloga sadjerejcev, da iz takega sadja, ki se drugje ne da porabiti, naredijo dober in trpežen sadjevec in da ga skušajo uvesti po fabrikah in mestih, kar gotovo ne bo posebno težavno, če bodo le dajali primerno dobro blago. Pivci se bodo prepričali, da lahko dober sadjevec ne le nadomešča pivo, ampak da je iz raznih vzrokov celo boljši ko pivo. Za isto ceno, ki jo plačamo sedaj za manj vredno pivo, lahko dobimo najboljši sadjevec in pri tem sta lahko zadovoljna producent in konzument. Prvi dobi svoje delo plačano in drugemu bo sadjevec mnogo boljše teknil ko pivo.

Dober torej mora biti sadjevec, če ga hočemo prodati in zato hočemo v naslednjem opozoriti na one točke, ki so posebno važne za izdelovanje dobrega sadjevca.

Največji vpliv na kakovost mošta ima sadje, iz katerega se prideluje. Primerne sadja nam nikakor ne manjka. Pri jabolkah moramo razločevati takoimenovana moštna jabolka, lesnike in požlahtnjena moštna jabolka in pri požlahtnjenih vrstah one sadeže, ki se zato, ker niso dovolj razviti, ne dajo porabiti dobro kot namizno sadje. Lesnike dajejo sicer same za se čisto, močno in trpežno tolklo, ki pa je prvo in drugo leto še precej roda in postane šele tretje leto bolj gladka in pitna. Zato priporočamo, da se naj lesnike mešajo z drugim sadjem, ki da gladko pitje, ker dobimo na ta način v vsakem oziru izboren sadjevec. Tako mešanje pa lahko priporočamo tudi za druge naše moštovke, n. pr. Huberjevo moštovko, rdeče progasto lesniko, ki se razmnožuje s požlahtnjevanjem. Naše boljše vrste jabolk, n. pr. vse rajnete,

dajejo čist, okusen, močan in trpežen sadjevec. Seveda bomo od teh vrst navadno, kar smo že zgore omenili, porabili za sadjevec le ona jabolka, ki se ne dajo drugače porabiti na boljši način. Od hrušek se dajo porabiti za mošt razen lesnik hrušek ali petnajščic*), ki se po pravici zelo zanemarjajo, tudi razne moštovke, kakor Weilerjevo, veliko rumeltočko, jelenovko, štajersko moštovko in spodneštajersko tepko.

Moštovke, posebno pozne vrste, se naj na drevesu pošteno zazoriijo in potem nasipljejo na kupe, ker le na ta način dobimo močen, aromatičen in trpežen sadjevec. Pri hruškah moramo razločevati med onimi, ki postanejo kmalu mehke, n. pr. štajerska moštovka in jelenovka, in onimi, ki ostanejo dolgo trde. Če pustimo prve predolgo na drevju in potem le par dni ležati v kupu, postanejo od znotraj mehke (mecane) in dajo potem mošt, ki se ne sčisti, ampak ostane kalen in mlečnate barve. Tak mošt je manj vreden in ni poraben za točenje. One hruške, ki so dolgo trde, pa bodo z ležanjem v kupu samo pridobile.

Za tolčenje sadja so najboljši sadni mlinci s kamnenimi valjarji. Železnih valjarjev ne moremo priporočati, ker povzročijo, če niso popolnoma čisti, da sadjevec počrni.

Najboljše je, če takoj po tolčenju stisnemo sadje. Tako pijačo lahko potem prodajamo kot „sadjevec brez vode“. Po prvem prešanju razsekamo koš z motikami skrbno in tropine zopet sprešamo. Prej pa razpoložimo tropine na preši ali, če je ni, v kadeh in koritih ter jih poškopimo iz kanglje, ki ima spredaj razpršivca, z vodo. Tako jih pustimo stati kakih 6 do 12 ur in jih med tem časom z leseno lopato parkrat korenito premešamo, da se dobro navlečejo vode. Na ta način se izvlečejo razne dragocene sestavine, ki bi sicer ostale v tropinah in pridejo v mošt. Pri drugem prešanju moramo tropine kolikor mogoče stisniti. Če smo jih dobro namočili in trdno stisnili, zadostuje dvakratno prešanje popolnoma. Ta sadjevec se napolni v sode in proda kot sadjevec druge vrste. Če zmešamo sadjevec iz drugega koša z onim iz prvega in pustimo oba zavreti skupno, dobimo, če ni dodane mnogo vode in če je sadje dobro, zelo porablivo pijačo, ki jo, posebno od bolj rodega sadja, marsikateri pivci bolj čislajo, ko sam sadjevec iz prvega koša brez vode. Pri tem se opomnimo, da se sme moštnatim hruškam dodajati k drugemu košu več vode, ko k jabolkam. Kdor prodaja „sadjevec brez vode“, seveda ne sme imeti pomešanega z vodo.

Sadjevec si precej zboljšamo, če ga pustimo zavreti z dodatkom čistega kvasa (Reinhefe), ki se doda, predno začne sadjevec vreti. Ena cev takega kvasa, ki se dobi pri gospodarsko kemičnem preizkuševališču v Gradcu, Heinrichstraße, zadostuje za en polovnjak sadjevca.

Za vretje se sod ne sme popolnoma do vrha naliti, ampak ostati kakih 5 do 8 (kakor je pač sod velik) centimetrov

prazen in se zapreti s posebnim čepom za vretje.

Velike važnosti pri vretju je tudi toplota, na katero pa se skoro nihče ne ozira. Če ob prešanju še ni premrzlo in če je toplota v kleti primerna, se vretje tudi pravilno vrši. Večkrat pa je ob prešanju že hud mraz in tudi v kleti je toplota zelo nizka. Sadjevec zavre zelo nepopolno, ne pomiri se celo zimo in se tudi ne sčisti. Pri takem vretju pač ne moremo in ne smemo pričakovati, da bomo dobili dobro pijačo. Za pravilno vretje je v kleti najprimernejša toplota 15 do 20° C. Če je toplota nižja, potem je dobro, če klet skurimo in držimo določeno toploto tako dolgo, da je prvo vretje pri kraju, kar ni ravno drago.

Po končanem prvem vretju se primerno pripravljen sadjevec kmalu sčisti, nakar ga moramo pretočiti v čiste sode, da ga znebimo drožij in da lahko hitreje dozori. Spomladi pred toplim vremenom ga pretočimo drugokrat. Nekaj časa po drugem pretakanju se sadjevec popolnoma sčisti in je dober za pitje in za prodajo.

A. Rauch.

Če živina rada liže.

Lizanje, ta sitna lastnost hlevske živine, ki liže vsak trdi predmet, katerega lahko doseže in pri tem hujša, so ljudje dolgo časa imeli za slabo navado živine. Pozneje so mislili, da je tega krivo pomanjkanje apnenih solij v krmi in so zato svetovali, naj se daje bolnemu živinčetu kostna moka. Ali kmalu se je pokazalo, da s tem sredstvom ni pomagano. Novejše preiskave pa so pokazale, da je lizanje nalezljiva bolezen, ki jo dobijo ona živinčeta, ki so se zastrupila s krmo z močvirnatih travnikov. Tudi se zdi, da pri tem precej odločuje kakovost in redilna vrednost krme z močvirnatih travnikov; pokazalo se je namreč, da živina po krmi z zboljšanih (melioriziranih) močvirnih travnikov še rajši liže, ko z navadnih močvirnih travnikov. Da povzroča to bolezen kaka glivica ali mala živalica, ki živino zastrupi, se kaže najboljše natem, da živina po krmi z močvirnih travnikov, ki so jo skisali in dali prevreti, ne liže. Pri tem kisanju pogine tista škodljiva stvarica.

Neškodljiva je taka krma, če smo jo pokosili zgodaj in predno je trava cvetela; če jo kosimo pozneje, bo živina lizala. Manj nevarna je krma s takih travnikov, če smo jih pognojili s čilskim solitrom. A tudi po njej lahko živina liže. Popolnoma brez skrbi pa lahko krmimo sensko deteljo, ki je zrastle na močvirnih tleh. Zanimivo je tudi, da ližejo po taki krmi le goveda, ne pa tudi konji; zato si lahko pri velikih kmetijah uredijo tako, da kosijo seno zgodaj pred cvetom. To seno nima škodljivcev na sebi, zato ga krmimo govedom, krmo druge in tretje košnje pa konjem. Nobenih neprilik nimamo, če na takih tleh gojimo deteljčno seno, ali pa če tako krmo skisamo (naredimo iz nje silažo).

Naznanjam to štajerskim kmetovavcem, ker je v naši deželi mnogo krajev, kjer živina rada liže in dobi potem slabe kosti. Želeti bi bilo, da bi se tudi pri nas gledalo za vzrokom te bolezni, in da bi se

uspehi tega raziskovanja priobčili. Ker živim sam v kraju, v katerem je ta bolezen zelo razširjena, sem iz drugega časopisa posnel te vrstice, da si bodo kmetje vedeli pomagati. Če sem to dosegel, potem je namen teh vrstic izpolnjen. Pridržujem pa si, da bom pozneje še enkrat natančno govoril o tem. J. Putz.

Gospodarske drobtine.

(Notranjec.)

Zaradi pomanjkanja krme je treba največje varčnosti s pridelano krmo. Paziti je, da se je nič ne pogubi po nemarnem in da je nič ne pride pod noge in v gnoj. Zjedi naj se poškopre z nekoliko slano vodo, da jih živina do čistega požre. Kar je mogoče spraviti za zimsko krmo, naj se spravi, živina naj se pa pase, kolikor je mogoče. Če bo paša ugodna, se bo lahko prihranilo precej krme. Slamo je vso porabiti za krmo. Tudi ovsene in pšenične pleve naj se po malem mešajo med rezanico in naj se prej nekoliko zmočijo, da se rezanice primejo. V letih pomanjkanja je vse dobro! Pomagajmo si toraj kolikor-mogoče tudi sami, saj je samopomoč v takih slučajih najbolj izdatna in največ vredna.

Kmečko zborovanje v Gradcu.

20. dne tega meseca bi se vsled sklepa kmetijske podružnice za Graško okolico moralo vršiti kmečko zborovanje v Gradcu. Ker pa so štajerski agrarni poslanci razpisali tako zborovanje na 23. dan tega meseca, se je skušalo doseči v svrhu enotne akcije sporazumljenje, kar se je tudi doseglo. Sedaj se je brez pomoči podružnice zborovanje preložilo na poznejši čas. Z ozirom na razna pereča vprašanja, ki so deloma taka, da ni mogoče ž njihovo rešitvijo dalje čakati in ki morajo priti na dnevni red kmetskega zborovanja sklicuje kmetijska podružnica za Graško okolico na nedeljo, 4. dne oktobra t. l. kmetsko zborovanje v Gradcu. Na tem zborovanju bo govoril glavni poročevavec agrarne centrale, Alfred Simitsch vitez pl. Hohenblum o važnejših vprašanjih današnje agrarne politike. Z ozirom na to, da pade ta prireditev še v čas graškega jesenskega sejma in ker imajo udeleženci za 50% znižano voznino, posebno pa z ozirom na važnost obdelovanih vprašanj, upamo, da se bo tega zborovanje udeležilo veliko število štajerskih kmetovavcev. Čas in kraj zborovanja se bosta že še pravočasno naznanila.

Zborovanja podružnic in krajnih društev.

Št. Ilj v Slov. gor. Vabilo na potovalno zborovanje kmetijske podružnice pri Št. Ilju v Slov. gor., ki se začne v nedeljo, 18. oktobra t. l. ob 1/2 3 popoldne v gostilni gospoda Ornika na Jarenini. Govoril bo deželni potovalni učitelj za živinorejo, gospod Martin Jelovšek o pomoči pri porodih živine in o prvi pomoči pri nezgodah. P. n. člani kmetijske podružnice in kmetovavci so uljudno vabljeni, da se zborovanja udeležijo v kolikor mogoče velikem številu.

R. Repnik, tač. načelnik.

*) Imenujejo se zato tako, ker jih človek, kakor pravijo v Slovenskih goricah, lahko vzame petnajst v usta in pri tem še žvižga. — Opomba predstavljavca.

Uradno.

Štv. 40.790
II. 5.565

Razglas.

= V deželnih drevesnicah v Gleisdorfu, Brucku na Muri in v Celju se bodo prodajale jeseni leta 1908. ozir spomladi leta 1909. spodaj našete vrste jablanovih in hruškovih dreves skupno 68.518 komadov štajerskim posestnikom. In sicer se bodo prodale tri četrtine po znižani ceni 70 v za komad kmečkim posestnikom in ena četrtina po tržni ceni 1 K 20 v komad nekmečkim posestnikom. Niso všteti stroški za omotanje in pošiljatev po železnici.

Naročila je treba poslati deželnemu odboru; mora jim biti priloženo županovo potrdilo, da je naročevalec v resnici kmečki posestnik v občini. Kdor potrebuje drevesa že jeseni 1908 naj to jasno

pripomni; za ta slučaj se mora poslati naročilo že 15. oktobra 1908. Naročila se bodo tako dolgo sprejemala, dokler bo kaj zaloge in se bodo reševala po vrsti kakor bodo prihajala.

Jednemu posestniku se ne bo oddalo več ko 120 komadov; vsak posestnik je obvezan nasaditi naročena drevesa na lastni zemlji.

Drevesca se bodo oddajala le proti gotovemu plačilu. Ako bo jedna ali druga sorta pošla, se bo odkazala naročevalcu druga istovredna sorta; vendar pa jo naročevalec po svoji volji ali sprejme ali odkloni. Kdor ne želi nadomestne sorte, naj to takoj naznani.

Drevesca naj prevzame po možnosti vsak naročevalec sam ali ako se mu dopušljejo po železnici, naj jih takoj pregleda. Pritožbe se naj pošljejo takoj vodstvu drevesnice. Na poznejše pritožbe se ne oziramo.

P o p i s

jablanovih in hruškovih drevesc, katere bodo prodajale deželne drevesnice za sajenje v dobi 1908/1909.

Tek. št.		a) v Gleisdorfu			b) v Brucku			c) v Celju		
		z visokimi debli	ssrednje visokimi debli	pritlikavci	z visokimi debli	ssrednje visokimi debli	pritlikavci	z visokimi debli	ssrednje visokimi debli	pritlikavci
I. Jablane.										
1	Štajerske mošancke	4540	285	—	700	—	—	1840	1312	—
2	Porenski bobovec	8535	210	—	2800	—	—	2590	950	—
3	Gravensteiner	65	5	47	1500	—	100	—	—	—
4	Charlamovsky	140	80	40	800	—	120	470	125	112
5	Kardinalovo jabolko	415	55	15	1500	—	230	750	319	—
6	Beli astrahan	25	10	—	180	—	100	90	10	52
7	Baumanova reneta	1120	20	35	100	—	—	500	680	70
8	Ribstonov peping	45	10	15	1200	80	100	650	429	—
9	Ananas reneta	95	80	170	—	—	—	236	450	155
10	Kanada reneta	635	60	445	—	—	—	1417	1153	108
11	Damason reneta	230	40	11	—	—	—	630	1554	—
12	Cox oranžna reneta	30	—	—	—	—	—	87	—	—
13	Rmeni belefler	295	55	173	—	—	—	842	140	180
14	Prestonaslednik Rudolf	370	35	10	—	—	—	—	—	—
15	London peping	285	55	180	—	—	—	181	185	102
16	Lepi Bosoop	135	—	—	—	—	—	58	—	—
17	Haglor-grab	80	195	—	230	20	—	—	50	—
18	Rdečkasta lesnika	625	40	—	1100	—	—	—	—	—
19	Huberjeva moštnica	1330	115	—	—	—	—	960	—	—
20	Šampanjska reneta	—	—	—	—	—	—	40	108	—
21	Sevniška voščenska	—	—	—	—	—	—	987	100	—
22	Danciško kantovo jabolko	—	—	—	550	20	130	—	—	—
23	Rmena žlahtnica	—	—	—	1000	20	110	—	—	—
24	Goldparmenka	—	—	—	900	300	100	—	—	—
25	Landsberška reneta	—	—	—	1200	200	20	—	—	—
26	Rmena letna reneta	—	—	—	550	—	—	—	—	—
27	Prinčevo jabolko	—	—	—	650	25	—	—	—	—
28	Rdeči jesenski kalvil	—	—	—	110	—	—	—	—	—
II. Hruške.										
1	Dielova maslenka	250	55	225	600	—	120	79	87	534
2	Postrovka	145	25	15	—	—	—	—	—	56
3	Luiza Avranška	90	25	100	800	—	350	88	42	369
4	Hardenput, zimsko maslenka	155	20	—	—	—	—	163	74	10
5	Jožefina Mechelnka	50	10	—	—	—	—	—	—	—
6	Sieglova maslenka	130	25	85	—	—	—	—	—	—
7	Olivier de Serres	80	—	60	—	—	—	—	—	413
8	Pastorka	50	15	80	—	—	—	—	—	—
9	Salcburgerca	90	5	—	—	—	—	—	—	—
10	Sterkmannova maslenka	95	10	—	—	—	—	—	—	—
11	Zimska dekanovka	195	20	75	—	—	—	—	—	—
12	Weilerjeva moštnica	210	80	—	2500	—	—	1310	—	—
13	Jelenka	85	25	—	570	—	—	—	—	—
14	Boscova dula	—	—	—	550	—	50	183	45	473
15	Pastorka	—	—	—	800	—	140	205	40	107
16	Williamova kristjanka	—	—	—	30	—	60	—	—	—
17	Salcburgerca	—	—	—	425	—	160	—	—	151
18	Rummelterova hruška	—	—	—	—	—	—	250	—	—
19	Tepka	—	—	—	—	—	—	176	—	—
20	Koroška moštnica	—	—	—	—	—	—	125	—	—
Skupaj		15.620	1665	1731	21.345	665	1890	14.857	7853	2892

V Gradcu, dne 27. avgusta 1908.

Štajerski deželni odbor.

2 2830
1 08.

Rožje, krma za govedo.

Na c. kr. okrožno pogladarstvo

1. Brežicah, 2. Celju, 3. Konjicah, 4. Slov. Gradcu, 5. Mariboru, 6. Ptuju, 7. Ljutomeru, 8. Radgoni, 9. Lipnici.

= Znano je da se da rožje, ki vsako leto odpada pri obrezovanju vinske trte,

vporabiti za krmo govedi, ako se v ta namen pripravi, namreč na malo razkosa in zdrobi ter se krmi kot pridevek k senu, rezanici, repi, itd. Francozi uporabljajo rožje na ta način se dolgo časa, dočim so živinorejci v vinorodnih pokrajinah v Avstriji dosedaj to opuščali.

Vsled letošnjega pomanjkanja krme v južnih vinorodnih krajih bo težko živino-

rejem prehraniti govedo čez zimo brez posebnih pripomočkov, ki lahko nadomestijo seno. Treba se bo torej poprijeti raznih tvarin nadomestujočih navadno krmo. In v ta namen zamore izvrstno služiti rožje. Mogoče je, da se ta način krmljenja letos dobro obnese ter se tudi pri nas udomači.

Za pripravljanje rožja kot krma, se priporočajo v prvi vrsti stroji, ki jih goni umetna sila, ker taki stroji zamorejo vstrezati potrebam večjih okolišev.

C. kr. poljedelsko ministrstvo name-rava v svrhu vpeljave uporabe rožja kot krma dati za Spodnje Štajersko 8 takih strojev z umetno gonilno silo na razpolago.

Oddaja posebnih motorjev (potrebne so 4 konjske sile), ki bi gonili, take stroje, vsled visokih stroškov ni mogoča.

Priporoča se pa, da se stroj namestijo tam, kjer obstoje mlinci ali kakšna druga industrijalna podjetja torej tam kjer je gonilna sila že na razpolago. Rožje bi se mlelo le po zimi in na spomlad.

Stroške za stroje, vožnino in namestitev istih prevzame c. kr. poljedelsko ministrstvo. Stroji ostanejo last ministrstva.

Stroške za gonilno silo in popravila pa morajo poravnati zanimanci (občine, zadruge, društva itd.)

Kdor želi imeti taki stroj za mletje rožja, naj vpošlje dotično ponudbo c. kr. vinorejskemu inspektorju Francu Matiašiču v Gradcu (namestništvo), ki podaje tudi tozadevna natančnejša pojasnila.

V Gradcu, dne 20. septembra 1908.

C. kr. štajerska namestnija.

Gospodarske drobtine.

(Notranjec.)

Prašičje meso.

Če pitamo prašiče s koruzo, dobimo od njih dobro meso. Drugače je s slanino in klobasami. Slanina je premehka, klobase se tudi premehke in nimajo lepe barve. Prešiči naj se torej le do teže 60 kg pitajo s koruzo, pozneje z drugim žitom.

Močna kava ne škoduje

tudi ne nervoznim, protinastim, bolnim na srcu in ledvicah, slabokrvnim, bledikastim i. t. d., če vzamejo namestu navadne kave od zdravniških avtoritet po dolgotrajnih poskusih toplo priporočeno kofeina prosto kavo HAG bremenske akcelijske družbe za trgovino s kavo. Jamčimo za to, da ima isti duh in vsaj tako dober okus kakor druga kava za isto ceno, a je brez vsake neprijetne ali celo škodljive posledice. Vprašajte zdravnika ali sami poskusite! Pazite na varstveno znamko „rešilni pas“!

Dobi se v vseh boljših trgovinah, even-tuelno pa se obrnite na generalno zastopstvo za Gradec in Štajersko. 302a—6

Ignaz Trojan, Gradec

„Österreichisch - ungarisches Bankgebäude“

Schmiedgasse 35.

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.

Gradec, Franzensplatz št. 2.

I. Zapisnik

VIII. rednega občnega zbora zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, ki se je vršil 4. junija 1908 ob 11. uri predpoldne v hiši deželnih stanov v Gradcu pod predsedstvom predsednika nadzorstvenega sveta, njega ekselence gospoda deželnega glavarja Edmunda grofa Attems. (Dalje.)

Sledeče številke kažejo pregledni promet vina pri zvezi, ki je znašal:

leta 1901.	3.222 litrov
" 1902.	31.911 "
" 1903.	118.090 "
" 1904.	138.901 "
" 1905.	328.665 "
" 1906.	455.550 "
" 1907.	540.763 "

Kakor se vidi iz teh števil, napreduje promet z vinom neprestano; upravičeno torej upamo, da se bode to podjetje z ozirom na zdravo in obširno podlago, ki jo podpira sedaj še pri zvezi trgovski potnik za vino, še bolj razširilo, posebno če se bo pokazalo, da bodo vsi predpogoji kos svoji nalogi.

V tem oziru se je pokazalo, da pod obstoječimi razmerami, ko se je vedno dvigal promet z vinom, oziroma skladiščni promet in ko je bila vsled ločene kleti in skladišča vsa akcija decentralizirana, ni mogoče več shajati s kletjo in skladiščem, ki je bilo na razpolago. Pojavila se je potreba, da se klet in skladišče zvišanemu prometu primerno razširita in da se vsa akcija centralizira, da bo potem ceneja.

Zvezino vodstvo je to za zvezo prevažno vprašanje pozorno zasledovalo in si ogledalo razne načrte, ki bi prišli v ta namen v vpoštev. Končno se je vodstvo odločilo, da izbere dvoje; ali eventuelno vzame v najem nerabljene kleti in skladišča na graškem mestnem posestvu v Kepplerjevi ulici v Gradcu, ali pa da postavi na svojem posestvu novo stavbo, oziroma staro prezida in razširi. Pogajanja z graško mestno občino zaradi najema kleti in skladišča na njenem posestvu v Gradcu niso povoljno uspela, ker je graška mestna občina stavila pogoje, ki jih zveza na noben način ni mogla sprejeti. Zato je zvezino vodstvo opustilo ta načrt in se odločilo za stavbo na svojem posestvu v Algersdorfu. Na zadnje sta načelstvo zveze, kakor tudi odbor in nadzorstveni svet v svojih sejah dne 18., 19. in 20. decembra soglasno sklenila:

1. Zvezin odbor sklence izvesti stavbo po predloženih načrtih in proračunu, ki sta jih pregledala zvezin zastopnik in stavbeni mojster Baltl;

2. Stavbena dela se oddajo predlagatelju načrta, gospodu mestnemu stavbinskemu mojstru Baltlu na podlagi njegove ponudbe z dne 16. decembra 1907 pod pogojem, da se zaračunajo nižje cene, ki so se dognale pri strokovni presoji

načrta in proračuna in da se naj od strani zveze poskrbi, da se bo sestavila na vse strani osigurana stavbena pogodba in da se poskrbi za nadzorstvo pri stavljenju.

3. Ker je nujno potrebno, da se stavba kmalu izvrši in ker poteče pogodba z gospodom Stegerjem, čegar klet ima zveza v najemu, leta 1909., naj se začne s kopanjem temeljev že v zgodnji spomladi 1908 in naj se vse potrebno oskrbi, da se bo delo lahko tako zgodaj začelo.

V smislu teh sklepov se je poverilo znanemu strokovnjaku, nadinženerju deželnega štajerskega stavbinskega urada, gospodu Antonu Schwarzu, da pregleda stavbeni načrt in proračun in da naj nadzoruje stavljenje. Stavba, ki zavzema sedaj 1073 m², jamči, da bo deželna vzorna klet v njej oskrbljena z vzornimi in vsestransko ustrezajočimi kletmi in skladišči, ki ne bodo ustrezale samo sedanjim zahtevam, ampak ki bodo zmogle tudi zelo zvišan promet. Na ta način je dobila akcija zveze za vporabo in vnovčevanje vina prostejše, obširnejše polje.

Gospod deželni nadinžener je obširno poročal o načrtu in proračunu. Spremembe, ki so se mu zdele potrebne, je izvršil pod njegovim nadzorstvom stavbeni mojster gospod Baltl. Na podlagi podatkov strokovnih preiskovanj gospoda nadinženerja Baltla in overitve od strani zvezinega načelstva se je sklenila stavbena pogodba, ki se prečita.

Stavba napreduje zelo dobro in upati je, da se bo v začetku prihodnjega leta že lahko oddala prometu. Seveda je samo ob sebi razumljivo, da se je zvezino vodstvo obrnilo na državo in deželo s prošnjo za primerne prispevke pri stavbi; poslale so se torej prošnje c. kr. poljedelskemu ministrstvu in štajerskemu deželnemu odboru. Visoka vlada je obljubila našemu podjetju izdatno podporo; tudi lahko pričakujemo od deželnega odbora podporo, ker je zveza s svojim podjetjem odzvela deželi skrb za deželno vzorno klet.

Iz izvajanj gospoda zvezinega zastopnika se je lahko posnelo, da je sedaj praktična možnost, oziroma potrebnost izvršitve te stavbe dana, ker so uspehi v blagovnem prometu oziroma pri akciji za vnovčevanje vina ustvarili tako solidno podlago, da se bo ta stavba tudi izplačala. Ker je tudi potrebna praktična porabnost take stavbe, katero je zvezino načelstvo (oziroma občni zbor) še svoječasno principijelno sklenil, v resnici dana, predlaga zvezin zastopnik prošnjo: Sklepi zvezinega načelstva, odbora in nadzorstvenega sveta, na podlagi katerih se je stavba izvršila, se odobrijo in vzamejo na znanje.

Predsednik otvori o tem predlogu debato; ker se nihče k debati ne oglasi, ga da na glasovanje. Predlog je bil soglasno sprejet; pri tem so se zborovavci

tudi s hvaležnostjo spomnili podrobnega poročila, ki ga je podal zvezin zastopnik in skrbnosti, s katero je zvezino vodstvo rešilo to težko zadevo.

ad VI.

Predsednik preide na sledečo točko dnevnega reda in podeli besedo zvezinemu zastopniku, da poroča o določitvi višine letnih prispevkov članov in režijskih doneskov od denarnega prometa.

Zastopnik omeni najprej, da je zvezinemu občnemu zboru (po § 27 zvezinih pravil) pridržana pravica, določevati višino letnih doneskov članov in režijskih prispevkov za denarni promet in naznani, da se sedaj pri tem ravna zveza po sledečem pravilu:

Letni donesek včlanjenih zadrug in korporacij znaša 20 v za vsakega člana vsake pričlanjene korporacije. Režijski donesek od denarnega prometa znaša $\frac{1}{10}$ odstotka od večje strani konta brez saldo-prenosa in blagovnih postojank.

Pri onih zadrugah in društvih, pri katerih znaša na ta način zaračunjeni režijski donesek nad 30 K, se od zneska, ki je prek 30 K, računi samo polovica; sploh velja pravilo, da ne sme režijski donesek znašati več ko 50 K. C. kr. kmetijska družba plača kot letni donesek pavšale 200 K. Člani, ki pristopijo še le v drugi polovici leta, plačajo samo polovico letnega prispevka.

Zvezino načelstvo je vso stvar natančno pretreslo in je prišlo do prepričanja, da ni nobenega povoda, da bi se dosedanji način, po katerem se zaračunijo za člane zveze letni prispevki in režijski doneski, spremenil; zato predlaga zvezin zastopnik v imenu vodstva sledeče:

„Zvezin občni zbor skleni:

1. Da se za leto 1908. zaračunijo letni prispevki in režijski doneski od denarnega prometa, kakor tudi povšale c. kr. kmetijske družbe v dosedanji višini.

(Pride še.)

Štv. 17.899.

III.

Vsem pri zvezi včlanjenim društvom, oziroma podružnicam c. kr. kmetijske družbe.

V smislu našega oglasa z dne 2. t. m. štv. 16.868, smo zaradi vedno se množčih ponudb letošnjega vina, ki nam dohajajo iz vseh vinorejskih okolišev štajerske dežele in zaradi dejstva, da zveza zaradi nedovršene kleti ne more sprejemati pred koncem leta večjih množin vina v zalogo in da ga torej ne more kupovati s stiskalnic, primorani prositi, da se blagovolite ozirati na sledeče:

Zveza bo že ob času prvega pretakanja, torej ob koncu tega in začetku prihodnjega leta lahko pri svojih članicah in podružnicah c. kr. kmetijske družbe, oziroma njih članih, vzela 10.000 do

15.000 *hl* pretočenega pristnega domačega vina. Sedaj je naloga teh društev, da v interesu svojih članov že sedaj vse potrebno pripravijo, da se bo vino skupno lahko pod ugodnimi pogoji spravilo v denar in da ne bo treba članom v sili vina prodajati. To se bode lahko doseglo na ta način, da se vodstva omenjenih društev že sedaj pobrigajo za to, da se ali vino skupno vloži in potem skupno proda, ali pa da posamezni člani prijavijo množino svojega vina zvezi, da bo vedela, kaka bo ponudba. Tako bi lahko delovale rajfaiznovke, ki morajo že po pravih skrbeti za skupno prodajo gospodarskih pridelkov svojih članov; te lahko dajejo, s potrebno opreznostjo seveda, tudi aro na taka vina in zveza jim bo v to svrho potrebna denarna sredstva rada dala na razpolago.

Kakor že rečeno, ko bo vino pretočeno, bo zveza lahko nakupila večje množine vina za deželno vzorno klet in posredovala tudi pri direktni prodaji. Treba je samo poslati vzorce v steklenicah in zabojih, ki jih daje zveza na razpolago. Ti vzorci se potem preiščejo in določi se njihova prava vrednost.

Podpisano vodstvo zveze še enkrat prosi, naj posvetijo načelstva interesiranih društev tej stvari vso pozornost, naj v svojem delokrogu ukrenejo primerno in nam potem poročajo.

V Gradcu, 17. septembra 1908.

Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem.

Zastopnik:
F. Barta.

Štv. 18.250.

IV.

Poziv

našim članicam, oziroma kmetijskim podružnicam glede nakupa semena rdeče detelje.

Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem hoče tudi letos kupiti potrebno seme rdeče detelje pri svojih članih in jih zato nujno prosi, naj jo pri tem krepko podpirajo, da se omogoči nakup potrebne semena rdeče detelje brez posredovanja prekupcev.

Zveza bo začela kupovati čisto seme rdeče detelje (ne grintavo) že sedaj in obljublja že sedaj, da bo za dobro blago dajala razmeroma boljše cene, ko pa trgovci, in da lahko prevzame vsako množino, ker se tega semena vedno več potrebuje. Da si zagotovi letos potrebno množino, prosi zveza vse člane, naj so že društva ali posamezne osebe, naj ji takoj naznani svoje naslove in približno množino, čas oddaje in neobvezno ceno, tako da lahko stopi že sedaj v zvezo s člani, ki bi hoteli seme kupiti. Tudi jim daje zveza na posodo pločnate vložke v mlatilne (ročne) stroje, s katerimi se lahko deteljičino seme mlati; zato pa mora imeti zveza pri tistem društvu prva pravico, da kupi seme in da lahko na ta način tekmuje s trgovci.

V interesu zveze in vseh, ki pride-lujejo deteljičino seme, pa je, da se ustvari med njimi ožja zveza, ki pa naj ne temelji samo na papirju. Naj se osnujejo kupovalnice za seme in strokovni organi naj zvezo o priliki obiščejo.

Take nakupovalnice naj se v prvi vrsti izroče gospodarskim zadrugam, kmetijskim podružnicam in društvom in šele

potem drugim činiteljem, če to želijo, oziroma predlagajo naši člani.

Za nakupovalnico oziroma njenega vodjo veljajo sledeče določbe:

Nakupovalnica zastopa zvezo in naj oskrbuje nakup semena štajerske rdeče detelje pod sledečimi pogoji:

1. Pravočasno stopi v zvezo s kmetovavci svojega okraja, poižve koliko semena je na prodaj in poroča o tem zvezi.

2. Sprejema od producentov ponudbe in jih pošilja zvezi.

Te ponudbe morajo obsegati:

1. Natančni naslov ponudnika, bivališče, pošto in železniško postajo.

2. množino semena, ceno za 100, oziroma 1 *kg* od oddajne postaje in rok oddaje.

Vsak ponudnik mora izročiti nakupovalnici dva zanesljiva vzorca semena.

Nakupovalnica zapečata vzorce v navzočnosti ponudnika; jeden ozorec pošlje s ponudbo zvezi, drugega si pridrži. Ponudniki se morajo zavezati, da obdržijo s svojimi ponudbami najmanj 8 dni besedo.

Ko dobi zveza ponudbo in vzorec, ga preišče. Na podlagi tega raziskovanja se

izjavi za nakup in naznani nakupovalnici ceno, ali pa ga odkloni.

Nakupovalnica mora torej skrbeti potem za blago, ki bo odgovarjalo vzorcu. Svoj vzorec mora ob nazočnosti ponudnika ali njegovega pooblaščenca odpreti in primerjati kakovost. Če ni razločka, lahko blago prevzame in ga pošlje zvezi.

Istovčasno z blagom mora poslati zvezi tudi račun. Za posredovanje dobi nakupovalnica že naprej določeno odškodnino.

Za pošiljanje potrebne vreče pošlje zveza nakupovalnici poštnine prosto. Denar se pošlje naravnost dobavnikom.

Zveza si pridržuje pravico, da katero nakupovalnico kratkomalo razpusti ali pa poveri komu dragemu.

Tudi da zveza drage volje strokovnjaka na razpolago, ki bi organiziral nakupovalnice in posredoval pri nakupu. Zveza prosi društva, ki žele takega strokovnjaka, naj naznani na dopisnici čas, kraj in prostor, kamor naj pride in vsakokrat se bo zveza ozirala na take želje.

V Gradcu, 15. septembra 1908.

Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem.

Zvezin zastopnik: Franc Barta.

V.

Izkaz o kontokorentnem poslovanju zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem meseca avgusta 1908. (Promet z denarjem in blagom).

A. Posojilnice.

	Konto vloge				Konto kredita			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. julija 1908	—	—	7,518.471	01	2,234.356	37	—	—
Promet avgusta 1908 . .	167.284	05	362.703	50	63.799	46	82.507	48
Skupaj . . .	167.284	05	7,881.174	51	2,298.155	83	82.507	48
Proč vračila	—	—	167.284	05	82.507	48	—	—
Stanje dne 31. avgusta 1908	—	—	7,713.890	46	2,215.648	35	—	—

B. Druge kmetijske zadrug in društva.

	Konto vloge				Konto kredita			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. julija 1908	—	—	1.450	40	570.793	37	—	—
Promet avgusta 1908 . .	—	—	—	—	—	—	3.076	—
Skupaj . . .	—	—	1.450	40	570.793	37	3.076	—
Proč vračila	—	—	—	—	3.076	—	—	—
Stanje dne 31. avgusta 1908	—	—	1.450	40	567.717	37	—	—

Ves promet posojilnih društev zveze meseca avgusta 1908 K 676.294.49

Ves promet ostalih gospodarskih zadrug in društev meseca

avgusta 1908 " 3.076.—

Stanje vseh vlog koncem avgusta 1908 " 7,715.340.86

Stanje vsega kredita " " 1908 " 2,783.365.72

Uvoz blaga v avgusta 1908 " 37.892.20

Izvoz " " " 1908 " 73.968.90

Skupni promet avgusta 1908. K 111.861.10

Število pridruženih posojilnih društev koncem avgusta 1908: 266.

Število ostalih pridruženih gospodarskih zadrug in društev koncem avgusta 1908: 64.

VI.

Nakup sena in slameza podporno akcijo.

Potrebujemo še večjo množino zdravega, suhega, neopranega in neprašnega govejega sena (sladke krme) letošnjega pridelka in večjo množino zdrave, suhe, ne prašne ječmene in ovsene slame,

letošnjega pridelka, ki se naj takoj pošlje po našem naročilu v oktobru ali novembru t. l. in Vas vljudno prosimo, da nam blagovolite poslati ponudbe najponneje do 8. oktobra.

Ponudbe morajo obsegati:

Najvišjo ceno za 100 *kg*, stišnjeno v zveznje, od Maribora, vloženo v vagon

Vagon, plahte in vrvi si mora ponudnik sam oskrbeti.

Plača se takoj, najpozneje pa v teku 5 tednov po prihodu in ko je blago v prejemni postaji prevzeto. Vsak ponudnik se mora obvezati, da bo poslal ponujeno

množino sena, ali slame v določenem času za pogojeno ceno, sicer ima zveza pravico, da kupi isto množino na račun in riziko prodajalca kje drugje.

Kup se sklone na podlagi določb, ki

veljajo za poslovni promet na dunajski borzi za gospodarske pridelke.

Vsak ponudnik mora izrecno navesti, da ostane s svojo ponudbo obvezan do 12. oktobra t. l.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Jčmen		Oves		Koruza		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ...	50	11	—	9	—	850	850	9	—	950	950	—	—
Ormož ...	50	11	—	950	9	—	—	9	—	8	—	—	—
Gradec ...	50	1263	1075	10	—	968	9	—	825	—	—	—	—
Ljubno ...	50	13	—	1330	9	—	975	925	—	—	—	—	—
Maribor ...	50	11	—	9	—	875	9	—	950	9	—	—	—
Ptuj ...	50	11	—	960	10	—	1020	9	—	8	—	—	—
Inomost ...	50	1363	1140	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovec ...	50	1170	1020	—	—	885	964	—	—	—	—	—	—
Ljubljana ...	50	1150	9	—	—	850	9	—	850	—	—	—	—
Pešt ...	50	12	—	10	—	629	850	650	—	—	—	—	—
Solnograd ...	50	1190	960	—	—	850	920	—	—	—	—	—	—
Dunaj ...	50	1196	970	868	859	939	—	—	—	—	—	—	—
Linc ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

K 9.60 do K 13.—; ržena slama od K 7.— do K 8.—; pšenična slama od K 7.— do K 7.80, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K 6.40; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejm z rogato živino dne 24. sept. 1908. Prignalo se je 518 volov, 356 bikov, 528 krav, 135 živih telet, pripeljalo se je — mrtvih telet — svinj, — drobnic in — konj.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: 12 volov, 51 bikov, 20 krav, — telet; na Gornje Štajersko 100 volov, 16 bikov, 60 krav, — telet; Predarlberško: 20 volov, 26 bikov, 30 krav, 4 telet; v Nemčijo: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Švico: 32 volov, 26 bikov, — krav, — telet; Solnograd: 2 volov, 1 bik, 9 krav, — telet; na Ogrsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Trst: 3 volov, — bikov, 42 krav, 9 telet; na Češko: 2 volov, 1 bik, 24 krav, — telet. v Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže: klavni voli, tolsti od K 88.— do K 74.— (izjemoma K 84.—), poltolsti od K 64.— do K 72.—, suhi od K 54.— do K 62.—; voli za pitanje od K 56.— do K 66.—; klavne krave, tolste od K 52.— do K 66.—, poltolste od K 40.— do K 48.—, suhe od K 24.— do K 36.—; biki od K 50.— do K 68.—; dojne krave do 4. teleta od K 54.— do K 60.—, čez 4. tele od K 52.— do K 54.—; breje od K 42.— do K 54.—; mlada živina od K 52.— do K 64.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet do K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitanske svinje od K —.— do K —.—.

Sejm klavne živine dne 25. septembra 1908. Zaklana živina: 1054 telet, 2197 svinj, komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K —.96 do K 1.04; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.06 do K 1.14; nemške mesne svinje od K 1.32 do K 1.38; nemške pitanske svinje od K 1.26 do K 1.30; ogrske pitanske svinje Ia od K 1.32 do K 1.36; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.24 do K 1.30; mesne svinje od K 1.22 do K 1.32 bosnjaške pitanske svinje, debele, od K —.— do K —.—; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K —.— do K —.—; ovce od K —.70 do K —.80; kozlički in jagnjeta od K —.— do K —.—.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 7. oktobra v Ptuj (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Halbenrainu**, okr. Radgona; v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 8. oktobra na Bregu pri Ptuj (svinski sejem); v Gradcu (sejem z rogato živino).

Dne 10. oktobra v Brežicah (svinski sejem); v Groß-Kleinu (sejem z mlado živino), okr. Lipnica; v Poljčanah**, okr. Slov. Bistrica.

Dne 12. oktobra v Teharjih**, okr. Celje; na Gomilici**, okr. Lipnica.

Dne 13. oktobra v Ljutomeru; v Brezji*, okr. Maribor; v Ormožu (svinski sejem); v Kapelah**, okr. Arvež.

Dne 14. oktobra na Ptuj (sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Mariboru*.

Dne 15. oktobra Sv. Duh-Loče**, okr. Konjice; v Račah (letni, živinski in konjski sejem), okr. Maribor; pri Sv. Lovrencu nad Mariborom*; na Bregu pri Ptuj (svinski sejem); na Planini*, okr. Sevnica; v Arvežu (sejem z drobnico); v Gradcu (sejem z rogato živino); pri Sv. Križu**, okr. Rogatec; pri Sv. Lenartu**, okr. Slov. Gradec.

Dne 16. oktobra pri Sv. Filipu-Verače*, okr. Kozje; v Spielfeldu**, okr. Lipnica.

Dne 17. oktobra v Brežicah (svinski sejem).

Dne 19. oktobra v Vojniku pri Celju*, okr. Celje; v Mozirju**, okr. Gornjigrad; v Trbovljah**, okr. Laško; pri Sv. Treh Kraljih**, okr. Št. Lenart v Slov. gor.; v Podsredi**, okr. Kozje; v Vidmu*, okr. Brežice; pri Sv. Janžu pri Spondjem Dravogradu*, okr. Slovenji Gradec.

Dne 20. oktobra v Ormožu (svinski sejem); v Radgoni*.

Dne 21. oktobra v Mali Nedelji*, okr. Ljutomer; v Ptuj (sejem s konji, govedom in ščetinarji); pri Sv. Petru**, okr. Kozje; v Sevnici**, v Celju*; v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 22. oktobra na Bregu pri Ptuj (svinski sejem); v Gradcu (sejem z rogato živino).

Graško tržno poročilo.

Sejm skrmoin slamo od 14. septembra do 20. septembra 1908. Pripeljalo se je 58 vozov s 456 meterskimi stoti sena in 20 vozov s 167 meterskimi stoti slame; sejm je bil boljše obiskan kakor pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kisko od K 9.20 do K 12.80, sladko od

Oznanila „Gospodarskega Glasnika“ za Štajersko.

Anton Löschnigg

veletržec s papirjem, Gradec, Griesgasse 4

priporoča:

Debeli papir za vlaganje v sode in zaboje za jabolka. Zavojni papir za namizno sadje. Fino papirjevo volno za opremljanje in zavijanje jabolčnih jerbason in zabojev. Bele in barvaste zrezke svilene papirja za nalaganje. Etikete, servijete in vrečice za sadje. Pravi pergamentni zavoj v zvitihi za prošiljanje sadja, perotnine, grozdja, sira, nadalje Hofheimske in dunajske pase za lovljenje mrčesa, lim in naliman papir v zvitihi za lovljenje gosenic.

Vzorci in ceniki na razpolago.

Seno in slamo

stisnjeno v zveznje, najboljše blago, ponujajo v 200 centnih pošiljках 349a—2 Evald Tappert & Co. Stettin, Nemčija.

Oznanila

v „Gospodarskem Glasniku“ dosežejo pri veliki izdaji največjo razširjatev.

Pristen je Thierryjev balzam

le z nuno kot varstveno znamko. Pošilja se najmanj 12 položnih, 6 celih ali 1 patent-družinska steklenica 191a—13 za K 5.—. Zavoj prost.

Thierryjevo centifolijino mazilo

Najmanj se pošlje 2 dozi za K 3.60. Zavoj prost. Povsodi priznana najboljša domača sredstva zoper želočve težave, zgago, krče, kašelj, sluzavost, vnetje, rane, praske i. t. d. Naročilo ali nakaznica se naj naslovi na:

A. Thierry, lekarna „pri angelju varhu“, Pregrada pri Rogatcu. Dobi se tudi v mnogih lekarnah.

ONI VINAR

zateri stane funt SCHICHTO-VEGA MILA več, se tisočerno povrno, ker SCHICHTOVO MILO ne zajeda perila in prihrani mnogo dela.

Schicht-milo 217a—7

Na celim svetu ni za fino perilo nič boljšega ko SCHICHTOVO MILO. Tudi je najcenejše. Pazite na vtisnjeno ime „SCHICHT“.

Gospode naročevavce

uljudno prosimo, naj se pri kupovanju blagovolijo sklicevati na naš list.